

Handläggare
Medea Sandblad
Telefon: 0850818070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2020-04-16

Underlag för budget 2021 med inriktning för 2022 och 2023

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2021 med inriktning för 2022 och 2023.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stadsdelsnämndens underlag för budget 2021 med inriktning för 2022 och 2023 tar sin utgångspunkt i stadens vision och nämndens verksamhetsområden. Under respektive inriktningsmål nedan sammanfattas i punktform nämndens viktigaste strategiska satsningar under perioden 2021-2023.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

- Barns rättigheter enligt barnkonventionen som lag säkerställs i arbetet.
- Barn, ungdomar och unga vuxna som riskerar att hamna i social utsatthet ska genom tidiga insatser få stöd och hjälp till förändring.
- Fortsätta att utveckla samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola och polis.
- Arbetet med nyanlända fokuserar på att de snabbt ska etableras i samhället.
- Utveckla förskolans arbete i Skolplattformen och stärka en likvärdig kvalitet
- Fortsatt satsning på kompetensutveckling för äldreomsorgens medarbetare utifrån prioriterade områden såsom psykiatri, missbruk, demens och vård i livets slutskede.
- Satsa på aktiviteter som motverkar ofrivillig ensamhet och främjar gemenskap och därmed hälsa bland seniorer.
- En fortsatt satsning på utveckling av grönområden i enlighet med parkplanen då fler bostäder och en ökande befolkning ökar trycket och slitaget på parker och grönytor.
- Fortsätta att utveckla det trygghetsskapande arbetet genom bland annat trygghetsinventeringar och platssamverkan med fastighetsägare, polis och andra aktörer.
- Fortsätta vår satsning på Helgsamverkan tillsammans med polis, mobila ordningsvakter, frivilliga nattvandrare med flera.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- Behovet av lägenhet i gruppboende enligt LSS är stort och förvaltningen bevakar kommande planprocesser.
- Planera för utbyggnad av förskoleplatser i takt med utbyggnad av bostäder.
- Den socioekonomiska strukturen hos medborgarna och avståndet till innerstadens kulturutbud innebär ett behov av fortsatta satsningar på kultur i verksamheterna.
- Utveckla vårt arbete med uppföljning för att bättre anpassa utbudet på våra mötesplatser till flickors och pojkars respektive kvinnors och mäns efterfrågan och behov.
- Fortsätta satsa på idéburet offentligt partnerskap för att tillsammans med föreningslivet bredda utbudet av kultur och fritidsaktiviteter.
- I stadsutvecklingsprojekt ska förvaltningen bevaka att nya kvarter ger utrymme för blandade funktioner med plats för kultur, näringsliv och kommunala verksamheter.
- Bevaka att Farstas olika delar får en mer balanserad mix av upplåtelseformer.
- Ge kvalitativ näringslivsservice samt bidra till attraktiva etableringsmöjligheter - allt i syfte att långsiktigt skapa fler arbetstillfällen inom stadsdelsområdet.
- Implementera stadens hemlöshetsprogram 2020-2025

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- Fortsätta arbetet med att utveckla uppföljning och prognosarbetet för att säkerställa en ekonomi i balans och effektiva arbetssätt.
- Förvaltningen ser ett behov av att resursfördelningssystemet för stadsmiljö ses över för att skapa ekonomiska förutsättningar för skötsel av naturmark.
- För att stärka stadens klimatarbete ser förvaltningen ett behov av att staden, förutom systemet med medel för klimatinvesteringar, ger riktade uppdrag med finansiering till nämnder och bolag för att vidta effektiva och nödvändiga åtgärder.
- Stärka kunskapen och utveckla metoder för att attrahera, rekrytera och behålla kompetenta socialsekreterare, biståndshandläggare, förskollärare, sjuksköterskor samt chefer/rektorer.
- Nya metoder och former för ungdomsinflytande i samhällsplaneringen och stadsdelsnämndens beslutsprocesser ska prövas för att stärka förtroendet för demokratin samt bidra till innovativa idéer och arbetssätt.
- Utöka användandet av välfärdsteknik i verksamheterna för att höja kvaliteten.
- Ta vara på digitaliseringens möjligheter inom t.ex. socialtjänst och förskola.
- Öka vår innovativa förmåga samt bidra till att underlätta för studenter att ta klivet in på arbetsmarknaden genom att medverka i fallstudier och liknande samt prioritera att ta emot praktikanter och studenter som vill göra examensarbeten.
- Öka stockholmarnas nöjdhet genom proaktiv kommunikation och dialoginsatser.

Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognoser är ett av de viktigaste underlagen för långsiktig verksamhetsplanering. Tabellen nedan visar senast tillgängliga prognos för befolkningsutvecklingen 2020-28, samt områdets faktiska befolkning 2018. Prognoserna utgår ifrån befolkning per den 31 december 2018 och är framtagna innan utfallet för 2019 var känt.

Den 31 december 2018 bodde 59 219 personer i Farsta, vilket motsvarade prognosens förväntade folkmängd. De senaste åren har färre barn än beräknat fötts i Farsta och tillskottet av små barn har istället främst kommit från en stark inflyttning av barnfamiljer. Trenden verkar fortsätta då prognosen för antalet nyfödda har justerats ner något för alla år, medan beräknat antal barn i förskoleålder justerats upp. År 2023 beräknas Farsta ha 4 159 barn i åldern 1-5 år, vilket är 110 fler barn än förra årets prognos.

Prognos antal	0 år	1-5 år	6-15 år	16-18 år	19-24 år	25-44 år	45-64 år	65-79 år	80- år	Totalt
<i>Utfall 2018</i>	751	3 933	7 008	1 667	3 863	18 860	13 874	6 327	2 936	59 219
2019	740	3 912	7 237	1 697	3 788	18 972	14 075	6 464	2 872	59 759
2020	777	3 905	7 447	1 809	3 990	19 496	14 355	6 675	2 877	61 329
2021	813	3 971	7 660	1 892	4 181	20 212	14 606	6 893	2 828	63 056
2022	836	4 037	7 776	1 987	4 164	20 434	14 895	7 059	2 826	64 013
2023	878	4 159	7 891	2 095	4 246	21 048	15 213	7 223	2 838	65 591
2024	915	4 292	7 948	2 189	4 338	21 491	15 567	7 350	2 899	66 989
2025	943	4 425	8 023	2 246	4 434	21 835	15 893	7 502	2 948	69 250
2026	970	4 568	8 107	2 291	4 577	22 308	16 225	7 639	3 049	69 734
2027	1 017	4 739	8 222	2 339	4 770	22 988	16 639	7 766	3 171	71 650
2028	1 045	4 885	8 364	2 358	4 883	23 476	16 995	7 931	3 259	73 197

Trenderna i befolkningsutvecklingen har varit tydliga och stabila. Stadsdelsområdet utvecklas och förtätas. Farstas befolkning beräknas öka med 6 372 personer (ca 11 procent) fram till 2023 och med 13 978 personer (ca 24 procent) fram till 2028. I takt med områdets expansion förväntas ökningen i absoluta tal ske i alla åldersgrupper, men åldersstrukturen förändras långsamt i stadsdelsområdet och medelåldern blir lägre. Stadsdelsområdet förväntas få en något högre andel små barn och ungdomar i åldern 16-19 år. Yngre äldre 65-79 ökar medan de allra äldstas (80+) andel av befolkningen sjunker.

Förskoleverksamhet

Staden planerar stora nybyggnadsprojekt i Farsta. I flera av de planerade bostadsområdena kommer det att finnas behov av nya förskolor. Utbyggnaden av förskoleverksamheten behöver ske i takt med inflyttning av nya familjer. Det ökade behovet av platser är en utmaning och vi behöver säkerställa att verksamheten kan möta detta. Tillväxten ser dock olika ut i olika delar av stadsdelen och detta kan innebära att vissa förskolor har lediga platser trots att efterfrågan är stor i andra delar. För att kunna driva förskola med god kvalitet inom given budget anser förvaltningen att förskolor med 6 - 8 avdelningar, tillagningskök och gård är att föredra. Parallellt pågår ett kontinuerligt arbete med att ersätta äldre förskolor med nya som är bättre

anpassade till dagens miljökrav och läroplanens utbildningsintentioner.

I enlighet med läroplan och skollag ska alla barn erbjudas en likvärdig förskola. För att säkerställa likvärdighet kartläggs behov av riktade insatser och åtgärder formuleras, bland annat genom att säkra att verksamheten har tillräckligt med förskollärarkompetens. Inom förskolan råder ett behov av att hålla en hög andel förskollärare samt nyanställa i takt med att förskolan växer. Efterfrågan på förskollärare är ett nationellt problem som vi behöver arbeta med lokalt genom ett gott samarbete med våra lärosäten i regionen.

Det ställs ökade krav på förskolans ledarskap. Behovet av rektorer i förskolan behöver fortsatt ses över och säkerställas bland annat genom stadens ledarskapsprogram. Vi har också identifierat ett behov av riktade utbildningar i svenska för barnskötare, olika fördjupningsutbildningar för barnskötare samt ser ett behov av staden fortsätter att erbjuda grundutbildning för barnskötare.

En handlingsplan för att förbättra arbetsmiljön för förskollärare och barnskötare har tagits fram med förslag på åtgärder. Fokusområdena grundläggande förutsättningar, närvarande ledarskap samt tydlighet i roller och ansvar har identifierats som avgörande för förskollärarnas och barnskötarnas arbetssituation.

En utmaning är att uppfylla ambitionen att anställa fler män i verksamheten. Idag är två procent av de tillsvidareanställda pedagogerna män och vi får sällan manliga sökande till utlysta tjänster. En jämställdhetsutmaning inom förskolan är att majoritetsprinciper som norm för exempelvis personalens delaktighet inte alltid är tillämpligt, då män som grupp riskerar att inte höras. Andra principer behöver därför användas för att uppnå mål fem och tio inom Agenda 2030 att garantera ett inkluderande och jämställt perspektiv.

Förskolans uppdrag innehåller ett normkritiskt arbetssätt där vi på ett medvetet sätt möter barnens rätt att utvecklas som individer och duga som de är. För att skapa förändringar som leder till att alla får samma möjligheter i livet behöver vi agera annorlunda i vardagen.

Prioriteringar som bedöms behövas göras de kommande åren

Digitaliseringen inom förskolan kommer att ha en allt mer betydande roll, både när det gäller utvecklingen av den pedagogiska verksamheten liksom möjligheten att stärka kommunikationen mellan förskola och hem. En förutsättning för att ta vara på digitaliseringens möjligheter är att alla medarbetare har en hög digital kompetens och använder digitala enheter i det pedagogiska arbetet. Förändrade arbetssätt ställer krav på en digital utbyggnad, kontinuerliga inköp av utrustning och utbildningsinsatser. En tydlig arbetsorganisation som stödjer utvecklingsorganisation skapar likvärdiga förutsättningar för alla förskolor att genomföra uppdraget.

Förskolans införande av Skolplattformen förväntas skapa förutsättningar för en större likvärdighet för alla barn. På sikt kommer det gemensamma digitala systemet att ha flera goda effektiviseringsvinster genom en bättre och tydligare kommunikation med vårdnadshavare och möjligheter för verksamheten att dokumentera och följa utbildningens måluppfyllelse. Utveckling och förvaltning av systemet kommer dock kräva både tid och resurser. En samordning i staden som stöd för digitalisering och förändrade arbetssätt behöver finnas. Den infrastruktur som ska tillhandahålla möjligheterna med att arbeta digitalt behöver säkerställas.

Förskolan arbetar med att utveckla ett tydliggörande arbetssätt i tillgängliga lärmiljöer som ska gagna alla barn och därigenom minska behovet av särskilda anpassningar. Synsättet innebär till viss del ett nytt arbetssätt och en större kompetensutveckling för medarbetare och rektorer i förskolan. Arbetet är påbörjat och gemensamma insatser och fortbildning planeras fortgå under perioden.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

De senaste åren har de ekonomiska ramarna för kultur och fritid minskat. Förutom en minskad budgetram för Barn, kultur och fritid, så har Socialstyrelsen i år inga bidrag för lovaktiviteter. Genom ökad samverkan med andra förvaltningar samt lokala föreningar kan utbudet av kultur och fritidsaktiviteter ändå bibehållas eller öka. Med hjälp av idéburet offentligt partnerskap (IOP) har vi fått till stånd flera välbesökta aktiviteter i samverkan med föreningslivet.

Genom en professionell marknadsföring blir utbudet dessutom mer tillgängligt, det sprids en positiv bild och förtroendet för stadens verksamheter ökar. Vi ser nu att nöjdheten med stadsdelens kulturutbud ökar i medborgarundersökningen

Vi har under de senaste åren utvecklat en mycket väl fungerande samverkan under helger mellan stadsdelens fältassistenter, fritidsledare, polisen, stadens mobila ordningsvakter, frivilliga nattvandrare med flera. Denna goda samverkan spiller även över till uppdrag där samarbetet fungerar allt bättre. En annan trend är ett ökat fokus på brottsprevention och trygghet i det offentliga rummet. Parallellt med detta nya fokus måste staden arbeta vidare med strukturella insatser mot segregation och ojämlikhet samt arbeta vidare med främjande socialt arbete. Inom verksamhetsområdet kan vi bidra till en ökad känsla av delaktighet samt ökat förtroende för samhället.

Bland pågående och planerade innovationssatsningar kan nämnas flera nya projekt inom den öppna seniorverksamheten. Tillsammans med äldreförvaltningen genomför vi *shared reading*, som är en bokcirkel med högläsning. Genom att höra andras och sin egen röst ska ofrivillig ensamhet motverkas och gemenskap främjas. Ett annat pilotprojekt genomförs tillsammans med vårdcentraler. Läkare och sjuksköterskor i området ska kunna ge social samvaro på recept genom att rekommendera patienter att besöka stadsdelens öppna verksamheter för seniorer.

Vi ser en utmaning i samband med stadsutvecklingsprojekt beträffande planeringen för utbyggnad av kultur- och mötesplatslokaler samt ytor för lek och spontanidrott. En möjlighet skulle vara flexibla lösningar för både skola och mötesplatsverksamhet. Från nyinflyttade i de nya kvarteren i Lilla Sköndal får vi nu många klagomål på att lekplatser och mötesplatser är underdimensionerade och torftiga, innan ens exploateringsnämnden avslutat projektet. Det här är en fråga för både verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid, Stadsmiljö samt lokalförsörjning.

De utmaningar vi ser i relation till jämställdhet är att skapa öppna mötesplatser som attraherar både flickor och pojkar respektive kvinnor och män. Till fritidsgårdarna ökar andelen flickor bland besökarna, men fortfarande är pojkarna fler. Till den öppna seniorverksamheten ökar andelen män, men fortfarande är kvinnorna fler. I vår uppföljning kring prioriterade målgrupper ser vi att kunskap om jämställdhet är en framgångsfaktor som gör skillnad. Vi behöver fortfarande riktade aktiviteter för att nå en jämställd verksamhet.

Prioriteringar som bedöms behövas göras de kommande åren

Med tanke på skillnaderna i stockholmarnas förutsättningar att ta del av och utöva kultur ser vi vikten av att fortsatt satsa på kultur för alla barn, boende och brukare inom alla våra verksamheter.

Vi ser behov av bättre uppföljning av våra öppna mötesplatsverksamheter med utgångspunkt från ambitioner i styrdokument. En god uppföljning ger oss grund för att skapa en intressant verksamhet som har bredd och är kostnadseffektiv. Vi vill också pröva nya idéer. Till exempel låta kultur ta plats på oväntade arenor – såsom teater mitt i idrottshallen eller projekt över generationsgränserna.

Bland annat med hänsyn till att barnkonventionen har blivit lag behöver vi utforma bättre strategier för barn- och ungdomsinflytande. Flickor och pojkar ska vara med och utforma våra verksamheter, vår planering och våra beslutsprocesser.

Inom verksamhetsområdet Barn kultur fritid ser vi störst utmaningar inom Agenda 2030:s mål 10, *Minskad ojämlikhet*. Vi bedömer att vår verksamhet i första hand bidrar positivt till mål 3, *Hälsa och välbefinnande* samt mål 5, *Jämställdhet*.

Äldreomsorg

Enligt Swecos framskrivning av äldreomsorgsbehovet 2020-2040 förväntas andelen yngre äldre (65-79 år) att år 2025 vara på samma nivå som år 2018 och därefter öka. Inom stadsdelsförvaltningen har inte en minskning av antalet äldre över 80 år med insatser från äldreomsorgen påvisats

Behovet av antalet platser i vård- och omsorgsboende kommer enligt Swecos prognos att minska under de närmsta åren för att sedan på sikt öka. Det råder i nuläget ett överskott av vård- och omsorgsplatser inom stadsdelen men även inom staden som helhet. Inom stadsdelsområdet visar prognosen att behovet av vård- och omsorgsplatser fram till år 2040 kommer att vara tillgodosett av nuvarande och planerat bestånd.

Behovet av mer avancerad hälso- och sjukvård samt omvårdnad tenderar att öka på vård- och omsorgsboendena. Antalet äldre med demensdiagnos antas även att öka på sikt. Inom stadsdelen har antalet äldre med särskilda behov samt de som bor på hem för vård och boende (HVB) och olika former av stödboenden ökat de senaste åren. Inom äldreomsorgen finns därför ett behov av att utöka den befintliga insatskatalogen för att möta behovet hos den förändrade målgruppen. Ett utökat bestånd av seniorbostäder skulle även kunna vara ett sätt att möta behoven hos vissa delar av målgruppen.

För att kunna ge ett tryggt och individuellt anpassat bemötande har äldreomsorgen ett behov av personalgrupper med rätt kompetens. Specialisering inom områden som till exempel demens, psykiatri, missbruk och vård i livets slutskede behöver fortsatt stärkas inom verksamheterna. Behovet av kompetens inom hantering av mer avancerad teknisk utrustning inom hälso- och sjukvården hos vård- och omsorgsboenden kan även antas öka på sikt. Ledarskapet inom äldreomsorg är av central betydelse för personal- och kompetensförsörjning, rekrytering samt tillvaratagande av befintlig kompetens i verksamheterna. För att äldreomsorgen ska uppnå mål tre inom Agenda 2030 anses ovanstående satsningar vara av betydande vikt.

För att möta det platsöverskott som prognostiserats de närmast åren inom vård- och omsorgsboenden behöver stadsdelen se över möjliga omställningar eller avvecklingar för boenden i egen regi. Ett 30-tal lägenheter inom Postiljonens vård- och omsorgsboende uppfyller inte Arbetsmiljöverkets krav avseende arbetsutrymme inom hygienutrymmen. En underrättelse väntas från Arbetsmiljöverket med åtgärder som stadsdelen behöver ta ställning till.

Inom äldreomsorgen finns ett personcentrerat arbetssätt som utgår från den enskilda individens behov. Vid gemensamma aktiviteter och evenemang är det viktigt att de äldre görs delaktiga och hörsammas för att utbudet ska möta efterfrågan. En jämställdhetsutmaning inom äldreomsorgen är att majoritetsprinciper inte är tillämpliga då män som grupp riskerar att inte hörsammas, andra principer behöver därför användas för att uppnå mål fem och tio inom Agenda 2030 att garantera ett inkluderande och jämställt perspektiv.

Prioriteringar som bedöms behövas göras de kommande åren

För att möta de förändrade kraven enligt lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso-

och sjukvård (LUS), har ett nytt arbetssätt implementerats hos beställarenheten äldreomsorg. Lagen syftar till att övergången från den slutna vården på sjukhus till fortsatt vård och stöd i patientens egna hem, eller på annat boende, ska bli så trygg, säker och effektiv som möjligt. De förändrade kraven innebär att de genomsnittliga fristdagarna inklusive dag noll ska vara 2,0 (tidigare 5,0) och 1,3 i november 2021. Inom stadsdelen har vårdplaneringsteamet inom beställarenheten äldreomsorg tagits bort och ersatts med att alla handläggare nu är ansvariga för sina äldre/ärenden vid sjukhusvistelse och hemgång. Ett arbetssätt som hittills fallit väl ut. För enheten innebär den nya tidsfristen i LUS att planeringen för hemgång från sjukhus måste effektiviseras ytterligare, med tät bevakning och snabba beslut som följd. Det kan också komma att innebära fler placeringar på korttidsboende.

Tryggt mottagande i hemmet är en relativt ny insats som erbjuds och drivs i samverkan med Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Tryggt mottagande syftar till att säkra en trygg hemgång från sjukhus för äldre med ett extra stort vårdbehov. Ett särskilt team med undersköterskor ger ett utökat stöd under första tiden hemma. För att möta de ökade kraven enligt LUS är det viktigt att fortsätta utveckla insatsen.

Utvecklingen av digital teknik är en viktig del av verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen de kommande åren. Implementeringen av välfärdsteknik och det nya Verksamhetssystemet Esset kommer att kräva utbildningssatsningar samt ett behov av ett lokalt IT-stöd.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Med anledning dels av en växande befolkning och dels ökning av personer med komplexa vård och omsorgsbehov, har efterfrågan av insatser för funktionsnedsatta ökat de senaste åren. Förvaltningens bedömning är att den utvecklingen kommer att fortsätta. Många av de barn och vuxna som söker stöd har sammansatta behov och ofta sociala levnadsförhållanden som gör det svårt att få ett fungerande liv utan omfattande stödinsatser. Det handlar om personer med olika kombinationer av funktionsnedsättningar, drogmissbruk, psykisk ohälsa och utagerande beteende. Det ställer stora krav på att utveckla utredningsarbetet och utbudet av insatser samt på kompetensen hos personalen. Behovet av bostäder för funktionsnedsatta personer kommer fortsatt att vara stort, det gäller såväl gruppboenden som servicebostäder. Det behöver även byggas gruppboenden med olika specialinriktningar för att tillgodose målgruppens mångfacetterade behov. Det saknas i stor utsträckning boenden som klarar av personer med så kallad komplexa behov som beskrivits ovan. En utbyggnad möjliggör också en större rörlighet för brukarna när behoven förändras.

Att öka tillgängligheten är ett viktigt uppdrag för förvaltningens samtliga verksamheter. Detta arbete ska genomföras med stöd och vägledning av stadens program för tillgänglighet och delaktighet. Det handlar om att arbeta utifrån båda aspekterna, fysisk och kommunikativ tillgänglighet.

Flera av deltagarna som erhåller insatsen daglig verksamhet är förhållandevis högpresterande och bedöms med rätt stöd och anpassning kunna utföra ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. För att öka tillgängligheten till arbetsmarknaden för denna målgrupp, behövs det utvecklas dagliga verksamheter som kan erbjuda mer avancerade arbetsuppgifter som i högre grad kvalificerar personerna till ett arbete inom den ordinarie arbetsmarknaden.

Kompetensen bland medarbetarna inom området funktionsnedsättning skiftar mycket enligt förvaltningen. Detta riskerar att leda till brister i bemötande av brukarna och systematik i arbetssätten som får till följd att samarbetet i de olika arbetsteamerna runt den enskilde brukaren försvåras. Med anledning av detta är det viktigt att säkerställa en likvärdig och nödvändig

kompetens hos samtliga medarbetare vid grupp- och serviceboende samt dagliga verksamheter.

En särskild del av grundkompetensen hos medarbetarna som förvaltningen vill framhålla är kompetens i social dokumentation. Om kvaliteten generellt ska kunna tryggas och utvecklas i verksamheterna och uppföljningarna ska kunna genomföras på ett adekvat sätt, behöver färdigheterna i att dokumentera arbetet säkerställas hos varje enskild medarbetare.

Försäkringskassans ändrade tillämpning av 51 kap. 17 § socialförsäkringsbalken innebär att kommunen endast kompenseras retroaktivt för de kostnader som den haft när kommunen själv utfört insatsen i väntan på beslut från Försäkringskassan. Den nya tillämpningen innebär således att förvaltningen inte längre får retroaktiv kompensation för kostnader som den haft i väntan på beslut när insatsen har utförts av privat vårdgivare. I praktiken innebär detta en kännbar kostnadsöverväldning på förvaltningen som har fått ökade kostnader för den aktuella målgruppen inom personlig assistans.

För närvarande bereder regeringen LSS-utredningens förslag om förändringar i lagen om stöd och service till personer med funktionsnedsättningar. Flera av förändringarna kan, om de, förverkligas, rendera ökade kostnader och krav på förändrade arbetssätt hos förvaltningen. Till exempel ska en ny insats rikta sig till barn under 16 år som istället för personlig assistans ska erbjudas annan form av personligt stöd som kommunen ansvarar för att ge. Skulle detta och övriga förslag som utredningen lagt fram genomföras beräknas kommunsektorns kostnader öka med 300-400 miljoner om året.

Prioriteringar som bedöms behövas göras de kommande åren

Utvecklingsarbetet med digital teknik kommer att få en stor betydelse inom verksamheterna. Målet är att öka brukarens delaktighet och självständighet i sin vardag. Verksamheterna kommer att arbeta aktivt med att implementera ett jämställdhets- och inkluderingsperspektiv för att säkerställa att alla brukare känner sig välkomna och bemöts på lika villkor.

Metoden Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) har tillämpats i verksamheterna senaste åren. Bedömningen är att tillämpningen av denna metod har bidragit till ett bättre bemötande, ökad tillgänglighet och delaktighet för den enskilde brukaren. Förvaltningen avser att bevaka vilka tekniska hjälpmedel som erbjuds på marknaden och, när så är möjligt, aktivt använda dem i den fortsatta metodutvecklingen.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Under flera år har orosanmälningar gällande barn som far illa ökat i Farsta och stadsdelsområdet ligger högt i jämförelse med övriga staden avseende både anmälningar och utredningar i förhållande till antalet barn och unga. Utmaningen är att utveckla arbetssätt och insatser för att möta ökade behov och få ut mer av tilldelade resurser. Det är viktigt att kunna erbjuda ett brett utbud av vård och behandling i olika former och det behövs även mer förebyggande och uppsökande insatser för att i ett tidigt skede motverka sociala problem, psykisk ohälsa och missbruk bland barn och ungdomar.

Det familjecentralsliknande arbete som initierats med stöd av STIS-medel (Stärkt stöd i samverkan), sociala insatsgrupper och skolsociala team bedrivs med hjälp av projektmedel och förvaltningen behöver säkerställa framtida finansiering. Förvaltningen fokuserar på trygghetsskapande arbete för att motverka social oro, otrygghet och utagerande ungdomsgrupper på gator och torg genom samhandling med polis, förskola, skola, familjer, hyresvärdar, och andra lokala aktörer. Förvaltningen har en viktig roll som samordnare av detta arbete vilket innebär ett ökat behov av resurser.

Antalet inledda utredningar vid våld i nära relation förväntas öka. Ett ökat behov av insatser kan komma att öka belastningen för relationsvårdscenter. Fortlöpande kompetensutveckling om våld i nära relationer är prioriterat till följd av den fortsatt snabba kunskapsutvecklingen på området till exempel gällande våldsutsatta män.

Boendefrågan är fortsatt en viktig fråga för personer med stora stödbehov som har dålig eller ingen förankring på bostadsmarknaden. Det är ont om bostäder och överlag är bostäder dyra i Stockholm vilket innebär att stora grupper är hänvisade till osäkra boendeförhållanden och trångboddhet. Satsningen på Bostad först för samsjukliga kliner är välkommen utifrån att många boenden för personer med psykisk ohälsa och beroende är drogfria. Istället för dyra boendelösningar för denna grupp hemlösa vill förvaltningen öka tillförsel av försökslägenheter med boendestöd. Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) ställer ökade krav på att förvaltningens handläggare snabbare än tidigare agerar och ordnar boende för hemlösa personer som skrivs ut från slutenvård.

Förvaltningen arbetar med frågan om hur man ska nå personer med beroende genom uppsökande verksamhet och social rådgivning på nätet. Förvaltningen prioriterar motivationsarbetet med målgruppen till frivilliga insatser hos den egna öppenvården. Förvaltningen arbetar med att stärka vårdkedjan från insatser för beroendet till ett aktivt arbetssökande genom en starkare samverkan med jobbtorg.

Mer fokus kommer behöva läggas på att utveckla och effektivisera arbetet med samordnad individuell planering (SIP) och dokumentationen av detta. Fler personer, aktuella inom missbruksvården, har en samsjuklighet och framförallt kvinnor har ofta en komplicerad psykiatrisk problematik och svårt att få adekvat stöd och hjälp. Intern och extern samverkan behöver utvecklas om gruppens behov ska kunna tillgodoses.

Förvaltningen ser fler brukare med neuropsykiatriska funktionshinder, komplexa livssituationer vad gäller ekonomi, våld och utsatthet med brukare med tidigare erfarenhet av boende på slutna psykiatrisk vård minskar. Förvaltningen arbetar för ett bättre samarbete med psykiatrin för att tillsammans hitta lösningar och förebygga att risksituationer uppstår utifrån ett brukarperspektiv.

I arbetet med att uppnå en jämställd socialtjänst finns en särskild utmaning i stödet till vuxna med missbruks- och hemlöshetsproblematik. Kvinnor tenderar att ha allvarigare missbruksproblematik när de söker stöd och motivationsarbetet är mer långvarigt för kvinnor än för män. Inom barn och ungdom är utmaningen inom jämställdhet frågan att i större utsträckning involvera fäder som inte är vårdnadshavare i utredningarna och insatserna. En fortsatt jämställdhetsutmaning är arbetet med våld i nära relationer och att ställa frågor till alla för att upptäcka förekomst av våld, både till kvinnor och till män.

Förvaltningen bedömer att kompetensförsörjning, chefsförsörjning, kompetensutveckling, sjukfrånvaro är god och möjligheten till att kunna ställa om verksamheter vid behov är flexibel. Gällande förslag på effektiviseringar som sänker kostnader och/eller höjer kvaliteten i verksamheten, ser förvaltningen möjlighet gällande lokaler, scheman, digitalisering och vidare samverkan.

Prioriteringar som bedöms behövas göras de kommande åren

Utveckling av digital teknik är en viktig del av verksamhetsutvecklingen inom avdelningen individ- och familjeomsorg. Implementering av det nya sociala systemet Esset förväntas medföra fler möjligheter för individen att vara delaktiga i sitt ärende, bättre förutsättningar för statistik och analys samt bättre arbetsmiljö med användarvänliga digitala stöd. Inför införandet av systemet kommer det krävas utbildningsinsatser.

Stadsmiljöverksamhet

I Stockholms översiktsplan pekas Farsta ut som ett av fyra fokusområden dit investeringar och planeringsresurser ska styras för utbyggnad av bostäder och arbetsplatser. Det beräknas att cirka 1500 bostäder kommer att färdigställas under åren 2021–2023. Fler invånare och fler funktioner ska rymmas på samma yta. Det ger ett ökat tryck och slitage på de grönytor som finns kvar.

Förvaltningen ser utmaningar med bostadsbrist och segregation inom flera verksamheter och vill betona vikten av att bygga bostäder för alla samt vikten av att ge företräde för den minst förekommande upplåtelseformen när man bygger nytt i Stockholms alla stadsdelar. Vi vill också betona vikten av att ge plats för näringsliv samt att planera för möten mellan grupper i samhället.

De nya stadsutvecklingsprojekten har låga parkeringstal. Det är bra då vi ska styra om från bilåkande för att klara ökad trängsel och klimatkrisen. Vi ser dock utmaningar när kollektivtrafiken inte byggs ut i samma takt. Detta befaras bli extra påtagligt i kvarter långt ifrån spårbunden trafik till exempel i nya Telestaden (Mårbackagatan), Klockelund, Perstorp och Karlsvik.

Vi ser ökade problem med tjuvtippning och olovliga bosättningar. Det är i första hand mindre byggföretag som dumpar avfall. Gemensamma åtgärder inom staden skulle vara önskvärt.

De utmaningar vi ser i relation till jämställdhet är framförallt att kvinnor känner sig mer otrygga än män utomhus. Vi behöver skapa jämställda platser som lockar båda könen att ta plats i det offentliga rummet på lika villkor. Ett sätt är att genom platsaktivering befolka och återerövra otrygga och/eller ödsliga platser.

Inom stadsmiljöområdet finns alltfler styrdokument med olika tematiska perspektiv. Aktuellt nu är framtagande av miljöprogrammet och handlingsplan för biologisk mångfald. Sedan tidigare har vi lokala parkplaner, Grönare Stockholm, skötselplaner med mera. För att leva upp till dessa ambitionsökningar ökar våra kostnader. Även krav på nya material och alltmer spektakulära lekplatser ökar våra kostnader.

En utvecklingstendens är klimatförändringar – mer extremväder, milda vintrar, översvämningar, ekologiska reaktioner som aspludd och angrepp av granbarkborre. Den torra sommaren 2018 i kombination med den milda vintern 2020 har gynnat granbarkborren. 2019 avverkade vi träd till följd av angrepp från granbarkborre för motsvarande 400 000 kronor. Vi beräknar att minst det dubbla kommer att krävas 2020.

Förvaltningen ser behov av att se över resursfördelningen av driftsmedel för park. Vi har många mil parkväg som ska plogas och stora naturområden som inte är naturreservat. Exempelvis stora värdefulla eksamband kräver kontinuerlig och omfattande skötsel. En översyn av fördelningen måste väga in erfarenheter från stadsdelsförvaltningarna. Med en smartare fördelning och tilldelning av driftsmedel förbättras det kontinuerliga underhållet och investeringsbehoven kan minska.

När det gäller parkinvesteringar finns en utmaning i att hantera projekten inom planerad tidplan. För att kunna färdigställa projekten är det nödvändigt att kunna omdisponera medel mellan olika projekt - både så kallade stora och små projekt. Vi gör också bedömningen att dagens jämna spridning av investeringsprojekt till alla stadsdelar är ineffektiv. Det är bättre att storsatsa på ett fåtal projekt och driva dem snabbare. I dagsläget blir många så kallade stora parkinvesteringsprojekt onödigt segdragna, vilket även gör dem dyrare.

Prioriteringar som bedöms behövas göras de kommande åren

Inom stadsmiljöområdet behöver vi prioritera anpassningar till klimatförändringar samt

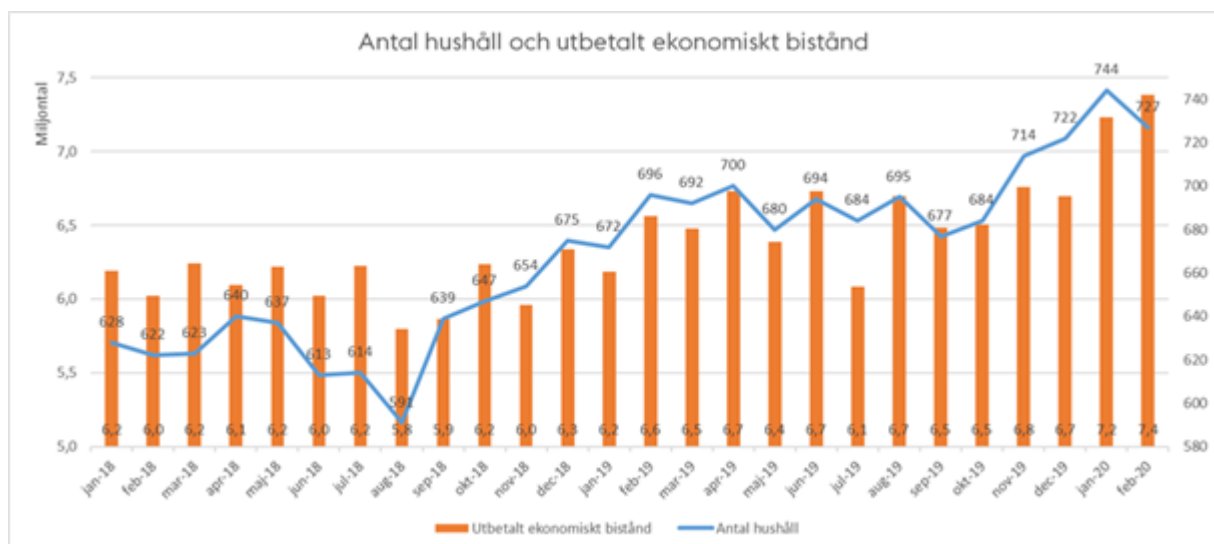
bevarandet av viktiga grönområden. Det är viktigt att inte bygga i lågpunkter utan istället säkerställa att dessa kan ta emot dagvatten. I stadsdelsområdet råder det brist på plana gröna ytor och det är viktigt att dessa platser bevaras och utvecklas för rörelse och rekreation.

För att jobba innovativt ser vi vikten av att samarbeta med högskolor och universitet. Vi medverkar så ofta tillfälle ges i fallstudier och liknande samt prioriterar att ta emot praktikanter och studenter som vill göra examensarbeten. Vi prioriterar också ett mer aktivt kommunikationsarbete. Vi ser att stockholmarnas nöjdhet ökar när vi lyckas med proaktiv kommunikation och dialoginsatser.

Inom verksamhetsområdet Stadsmiljö ser vi störst utmaningar inom Agenda 2030:s mål 13 Bekämpa klimatförändringen och mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald. Vi bedömer att vår verksamhet i första hand bidrar positivt till mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald samt mål 3 Hälsa och välbefinnande.

Ekonomiskt bistånd

Antal hushåll har ökat från 628 i januari 2018 till 727 hushåll i februari 2020. Utbetalt ekonomiskt bistånd per månad har ökat för samma period från 6,2 mnkr till 7,3 mnkr.

Om trenden fortsätter kommer antalet försörjningsstödstagare troligtvis öka med anledning av en försämrad arbetsmarknad samt antalet nyanlända som går ut ur sin etablering. Många nyanlända med tillfälliga boenden via kommunplacering kommer inom de kommande åren att ha bött maximal boendetid och bli av med sina bostäder vilket kan komma att belasta ekonomiskt bistånd om de inte lyckas ordna bostad på egen hand. Under 2021 kommer 74 hushåll i Farsta att skrivas ut ur sina SHIS boende.

Redan nu märks en försämrad samverkan och stöd från arbetsförmedlingen i och med deras omorganisation, vilket kan befaras fortsätta påverka arbetet med klienter beroende av försörjningsstöd. Ny lagstiftning, där även socialtjänsten omfattas, om anmälningskyldighet av bidragsbrott kan komma att påverka arbetet med försörjningsstödstagare. Vi har ännu inte sett några effekter av detta.

Sjukförsäkringen håller på att ses över vilket kan komma att påverka eventuellt kommande försörjningsstödstagare.

Befolkningen i stadsdelen ökar vilket troligtvis även kommer öka medborgarnas behov av insatser från socialtjänsten. Då det är många bostadsrätter som byggs bör antalet

försörjningsstödstagare i förhållande till den totala befolkningen minska.

Ny lagstiftning kring oriktiga hyresförhållanden trädde i kraft 1 oktober 2019 med syfte att få en bättre fungerande hyresbostadsmarknad genom åtgärder mot svarthandel med hyreskontrakt och annat missbruk av hyresrätter. Ändringarna syftar till en större omsättning av förstahandskontrakt, bättre hyresvillkor och sundare boendemiljöer, men kan i ett inledningskede medföra fler bostadslösa familjer och ensamstående som behöver stöd från socialtjänsten.

Prioriteringar som bedöms behövas göras de kommande åren

För all socialtjänst är utveckling av digital teknik en viktig del av verksamhetsutvecklingen och arbetet med införandet av det nya sociala systemet Esset prioriteras. Se verksamhetsområde 2.6.

Arbetsmarknadsåtgärder

Den minskade budgeten för arbetsmarknadsåtgärder medför att färre kan erbjudas stockholmsjobb och att ett minskat antal långtidsaktuella kommer ut i egen försörjning. När vi erbjuder stockholmsjobb till en part i en familj kan det bli problematiskt och utifrån ett jämställdhetsperspektiv är det viktigt att vi fortsätter arbeta med fokus på hela hushållet. För att kunna klara uppdraget att erbjuda feriejobb enligt uppsatt mål är det viktigt att arbeta för att säkerställa att alla verksamheter i förvaltningen kan erbjuda plats för ferieungdomar.

Prioriteringar som bedöms behövas göras de kommande åren

Inför handläggning av feriejobb för 2020 har det kommit ett nytt datasystem och ferieungdomarna kommer från och med sommaren kunna göra tidrapporteringen digitalt, vilket kommer medföra minskade kostnader både för manuellt hantering och personalkostnader.

Övrigt

Inom förvaltningen finns stora behov av ett bemannings- och schemalägningsverktyg som kan optimera resursplanering och effektivisera personalkostnader. Det nya bemanningssystemet Medvind som implementeras under hösten 2020 förväntas bidra till ökad effektivitet.

Beträffande innovationer välkomnar vi nya gemensamma system – digitala körjournaler, schemalägningsystem, tidrapporteringssystem, driftsportalen, nya upphandlingssystem. Vi ser vikten av att Stockholms Stad tar efter goda exempel från andra kommuner, snarare än att skapa egna digitala lösningar.

Ny lagstiftning anger att handlare idag behöver tillstånd för att sälja tobak. Denna tillståndsgivning utgår från socialnämnden. Det har föranlett frågan om vilken nämnd som är lämplig att utföra *tillsynen*. Vi vill betona vikten av att en och samma nämnd ges ansvaret för både tillsynen av tobaksförsäljning, e-cigarettor och folkölsförsäljning. Vi gör bedömningen att en sammanhållen tillsyn både är effektivare för staden och bättre för näringslivet. Enskilda handlare kommer annars få tillsynsbesök från olika nämnder.

Sammanfattande ekonomisk analys

Drift

Förvaltningens nettoomslutning för driftverksamheten uppgår till 1 664,7 mnkr för 2020, vilket är 63,3 mnkr mer än i 2019 års budget. Det är en ökning på 4 % jämfört med föregående år som till stor del förklaras av befolkningstillväxten i stadsdelen med tillhörande ökning i

prestationer. Enligt kommunfullmäktiges plan kommer nämndens budget att uppgå till 1 678,1 mnkr 2021, och 1 694,6 mnkr år 2022. Kostnadsökningar för ökade behov av insatser, lönerörelse, hyror, varor och tjänster prognostiseras uppgå till mer än förväntad ökning av budgetram vilket innebär att förvaltningen löpande behöver se över och anpassa verksamheten därefter.

Den omfattande nybyggnationen i Farsta innebär utbyggnad av service i form av exempelvis förskolor, gruppboende och servicelägenheter. Detta medför ökade lokalkostnader och måste planeras noggrant för att synkroniseras med inflyttandet av nya invånare i Farsta. Vidare är tillkommande lokalkostnader dyrare per placering än befintliga lokalkostnader, varför ett effektivt lokalutnyttjande är en prioriterad fråga. Inom förskoleverksamheten finns det ett behov av nya lokaler och att löpande byta ut paviljonglösningar. Behovet av förskoleplatser beräknas fram till och med 2023 öka från 3550 till 3782, vilket till stor del förväntas täckas med nya förskolor. Kostnaden för nybyggda förskolor är i regel högre än för befintliga förskolor vilket innebär ökade kostnader.

Kostnader för turbundna resor för personer med funktionsnedsättning har ökat kraftigt de senaste åren och kommer sannolikt att fortsätta att ligga på en hög nivå kommande år. Detta på grund av att det kostsamma avtal för turbundna resor som är förlängt till mars 2021 sannolikt kommer att förlängas ytterligare en period till mars 2022 samtidigt som antal personer med insatsen daglig verksamhet ökar. Förvaltningen anser att ersättningssystemet för daglig verksamhet borde ses över och inkludera ersättningen för resor.

Som framgår av stadens konjunkturärende har många inskrivna arbetslösa en svag position på arbetsmarknaden. Detta är något som verksamheten uppmärksammat, och en analys är att en fortsatt sådan trend kan öka andelen personer i behov av daglig verksamhet, vilket genererar ökade kostnader.

Som framgår av Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2020 – 2030, Östra söderort, råder det brist på bostäder inom samtliga boendekategorier (A-E) inom stadsdelsområdet under planeringsperioden. Förutsatt att ytterligare bostäder inte byggs än de som redan är planerade och beslutade, bedöms bristen på bostäder öka under åren 2021-2023. Som en konsekvens att staden saknar tillräckligt med bostäder för aktuella målgrupper, förekommer boendeplaceringar utanför LOV, runt om i landet till höga kostnader.

Oförändrad ersättning för stödboende och boende med särskild service inom socialpsykiatri sedan 2016 gör att det är svårt att hålla budget. Det nya ramavtalet för missbruksvård medför ökade kostnader för flera insatser.

Antal ensamkommande barn och ungdomar fortsätter att minska. Cirka 54,5% av ensamkommande barn fyller 18 år under 2020. Då minskas schablonersättningen från Migrationsverket från 1350 kr/dygn till 750 kr/dygn. Cirka 83,9% av ensamkommande ungdomar fyller 20 år under 2020. Schablonersättning för ensamkommande ungdomar betalas ut till och med vårterminen det året personen fyller 20 år. Detta innebär att det finns en risk att de som inte klarar sin egen försörjning kommer att behöva hjälp med försörjningsstöd. Dessutom gäller avtalet för stödboende för ensamkommande till 2020-06-30 med möjlig förlängning i ett år vilket medför osäkerhet kring framtida kostnader för sådana placeringar.

Antalet nyanlända har minskat kraftigt från 507 år 2018 till 145 personer år 2019 vilket innebär att intäkter från Migrationsverket i form av glappet-ersättning minskat. Dessutom har 796 personer gått ur etableringen under 2019 och förvaltningen har inte möjlighet att följa hur många som har fortsatt behov av försörjningsstöd då de kallas som arbetsökande istället för nyanlända.

Investeringar

I januari 2020 godkände nämnden förvaltningens förslag om önskemål om parkinvesteringsmedel. Dessa förmedlades därefter till trafikkontoret som hanterar processen på uppdrag av stadsledningskontoret. Investeringsplaneringen ser ut som följer:

Naturlekplats i Svedmyraskogen har avslutats och inga ytterligare medel har sökts för den så som tidigare planerades.

Etapp ett av Farsta strandpark avslutas under 2021. Till förmån för Aktivitetspark Farstaängen gör projektet ett uppehåll under 2022. Kommande etapper planeras starta under 2023 och ska samordnas med exploateringskontorets projekt längs Magelungsvägen.

2019-05-23 fattade nämnden inriktningsbeslut för Aktivitetspark Farstaängen. Under perioden kommer projektet att fortskrida och planeras att avslutas under 2023.

De medel som nämnden ansökt om för Majroskogens entrépartier ligger utanför den aktuella perioden. Det finns ingen preliminär start för projektet.

Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

Ej aktuellt

Lokalförsörjningsplan

Inledning

Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att planera för stadens långsiktiga behov av verksamhetslokaler och lägenheter och planen utgör en viktig del i arbetet med att uppnå ett effektivt resursutnyttjande.

Förvaltningens samtliga verksamheter arbetar aktivt för bättre lokalsamordning och avveckling av lokaler som inte behövs. Detta är ett led i förvaltningens effektiviseringsarbete.

Pedagogisk verksamhet

Nuläge 31 januari 2020

Många förskolor som förvaltningen driver är gamla och har omfattande behov av renovering. Flera är byggda med platta på mark och har problem med inträngande fukt från grunden.

Förskolebyggnaden vid Ekbergabacken 40 med tre avdelningar är i mycket dåligt skick och inte ändamålsenlig eller funktionell för verksamheten. Behovet av fler förskoleplatser i området är stort med anledning av planerad nybyggnation i kvarteret Perstorp. Förskolan kommer att rivas 2020 och en ny förskola med större kapacitet kommer att uppföras på samma plats. Befintlig verksamhet har evakuerats till en tillfällig paviljong i området.

Förskolan Guldgruvan vid Ekshäradsgatan 3 i Farsta Strand är i mycket dåligt skick. Behovet av förskoleplatser är stort i området och efterfrågan beräknas öka ytterligare med anledning av pågående och planerat bostadsbyggande i området. Förvaltningen planerar därför att riva förskolan och uppföra en ny förskola med större kapacitet på samma plats.

Förskolan Regnbågen med tre avdelningar vid Torögatan 37 är i mycket dåligt skick. Förvaltningen planerar att riva förskolebyggnaden och uppföra en ny förskola med större kapacitet på samma plats.

Förskolan Frida vid Stadsbudsvägen 16 i Hökarängen med 3 avdelningar är i mycket dåligt skick och planeras därför att rivas. Efterfrågan på förskoleplatser är i stort i området med anledning nybyggnation av bostäder. En ny förskola med större kapacitet planeras att uppföras på samma plats.

Förskolan Sunnan vid Sunneplan 31 i centrala Farsta vid Hästhagens bollplan består av en paviljong och en permanent byggnad som ligger i nära anslutning till varandra. Förvaltningen planerar att avveckla paviljongen med två avdelningar som är i dåligt skick och på platsen uppföra en ny förskola med större kapacitet. Efterfrågan på förskoleplatser beräknas öka på grund av planerad nybyggnation.

Den permanenta byggnaden bedöms också vara i dåligt skick och på lite längre sikt planerar förvaltningen att byggnaden rivs och att en ny förskolebyggnad uppförs på samma plats.

Förskolan Lövlunda består av sex avdelningar varav två är belägna i två separata paviljonger. Förvaltningen planerar att avveckla paviljongerna och uppföra en ny byggnad med större kapacitet i anslutning till permanent förskolebyggnad.

Planering av lokaler för år 2021-2030 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Enligt uppgifter från SCB gällande befolkningsprognos, åldersgrupp 1-5 år kan man dra slutsatsen att förvaltningen har underskott på förskoleplatser om cirka med 400 platser under 2020. Det stämmer dock inte med verkligheten, se aktuell kapacitet under stycke 4.2.4.1 *Nuläge 31 januari 2020*. Förvaltningen har därför korrigerat beräkningarna gällande platsbehov.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Under perioden planeras nya permanenta förskolor i samband med nybebyggelse men också för att ersätta paviljonger med begränsat bygglov och befintliga förskolor som måste avvecklas. I Farsta stadsdelsnämndsområden pågår nybyggnation av bostadslägenheter på flera ställen. Det innebär att efterfrågan på förskoleplatser är stort. Generellt är det svårt att hitta lämplig mark att uppföra nya förskolor på. Förvaltningen har flera små förskolor med liten kapacitet som inte är funktionella och inte heller uppfyller verksamhetens pedagogiska krav. För att tillgodose behovet av nya platser planerar förvaltningen i samråd med Sisab att riva de äldre förskolorna som är i så dåligt skick och att det inte är ekonomiskt försvarbart att underhålla och åtgärda dem längre. Förskolorna planeras att rivs och nya förskolor med större kapacitet kommer att uppföras på samma plats.

I stadsdelsnämndsområdet planeras nybyggnation i Stora Sköndal med cirka 4 500 bostäder och cirka 61 nya förskoleavdelningar. Antal nya förskoleplatser beräknas tillgodose behovet i området. Utbyggnaden sker årligen med cirka 300 bostäder per år. Nybyggnadsprojektet beräknas vara färdigställt år 2035.

I Telestaden i Farsta planeras nybyggnation av 1700 bostäder, vilket innebär ett kommande behov av förskoleplatser motsvarande cirka 27 avdelningar.

Vid Ekebergabacken 40 planeras en ny förskola med större kapacitet att uppföras på samma plats som ersättning för den förskola som rivs.

Vid Ekshäradsgatan 3 planerar förvaltningen att uppföra en ny förskola med sex avdelningar på samma plats som ersättning för den förskola som rivs.

Förvaltningen planerar att vid Torögatan 37 riva befintlig förskolebyggnad och uppföra en ny förskola med större kapacitet på samma plats.

Förskolan vid Stadsbudsvägen 16 i Hökarängen planeras att rivs och en ny förskola med större kapacitet kommer att uppföras på samma plats.

Förskolepaviljongen vid Sunneplan i centrala Farsta planeras att avvecklas och på platsen kommer en ny förskola med åtta avdelningar att uppföras.

Förvaltningen planerar att avveckla två tillfälliga paviljonger vid förskolan Lövlunda, Getfotsvägen, och uppföra en ny förskolebyggnad i nära anslutning till permanent förskolabyggnad.

Planering pågår i samråd med Familjebostäder gällande en ny förskola med fyra avdelningar på bottenplan i ett flerbostadshus i kommande ny bebyggelse i kvarteret Perstorp, vid Magelungens strand.

Pågående planering av en ny förskola i Kv. Klockelund i samband med nybebyggelse av cirka 500 bostäder i Larsbodaområdet.

Pågående planering av en friliggande förskola i området Karlsvik nära Hökarängsbadet i

samband med nybebyggelse av cirka 700 bostäder.

I Telestaden pågår planering för att uppföra cirka 1 700 nya bostäder under perioden, vilket beräknas medföra ett tillkommande behov av cirka 425 förskoleplatser. Förvaltningen planerar för att inledningsvis att uppföra en friliggande förskola i området.

Pågående planering gällande ombyggnad av fastigheten Vilo hemmet 1 vid Gräsmarksgränd 2 till en förskola.

Förvaltningen utreder möjligheterna att utöka kapaciteten vid förskolan Skogsbacken på Brunskogsbacken 6 genom en tillbyggnad av befintlig förskola.

Planering pågår för att utöka förskolekapaciteten i kvarteret Bjurö med anledning av exploatering och nybyggnation av bostäder i området Farsta Strand.

Förvaltningen planerar att frigöra lokaler i Magelungens skola som förskolan Sagoskogen nyttjar. Då skolan har stort behov av lokalerna till skolverksamhet måste förskoleverksamheten skyndsamt flytta till nya lokaler.

Förvaltningen planerar att frigöra de lokaler som förskolan Bullerbyn nyttjar i Tallkrogens skola så snart en ny förskola uppförs och kapaciteten utökas. Verksamheten kan då lämna tillbaka lokalerna till skolverksamheten, som har ett mycket stort behov.

Med anledning av omfattande renovering och tillbyggnad av Kvickentorpsskolan kommer befintlig förskoleverksamhet (förskolan Samsö) som är inrymd i skolans lokaler att flyttas. Förvaltningen planerar att erbjuda verksamheten nya lokaler i området där kapaciteten utökas.

Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

Se information under första planeringsperioden gällande Stora Sköndal, som beräknas pågå fram till år 2035.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

Förvaltningen kan i dagsläget inte bedöma vilka lokalförändringar som är aktuella under perioden.

Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2020

Totalt bedömt behov av platser för barn i förskola	3550
Kapacitet platser för barn i förskola	3570
varav kapacitet antal platser i enskilt driven förskola	1120
Differens	+ 20

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

Stiftelsen Stora Sköndal planerar att uppföra nya cirka 4500 nya bostäder fram till 2035. I planeringen ingår även att inrätta cirka 60 förskoleavdelningar. Det är i dagsläget inte klarlagt

hur fördelningen av dessa kommer att utformas, d v s hur många som bedrivs i enskild respektive kommunal regi.

I Telestaden planeras att uppföras cirka 1700 bostäder. Förskolebehovet i området beräknas uppgå till cirka 27 avdelningar. Fördelning av driftform, enskilt eller kommunal regi är inte fastställt i dagsläget.

För övrigt har förvaltningen i dagsläget ingen kännedom om eventuella lokalförändringar gällande enskilt drivna förskolor.

Annan kommunal verksamhet

Nuläge 31 januari 2020

Generellt är flertalet parklekslokaler i stadsdelsområdet i dåligt skick och har behov av upprustning och tillgänglighetsanpassning, bland annat parkleken Odlarängen i Tallkrogen.

Även fritidsgårdslokalen Västboda i Farsta har behov av åtgärder för att förbättra tillgängligheten.

Parkleken Nybygget i Gubbängen bedriver verksamhet i en paviljong med tillfälligt bygglov. Förvaltningen verkar för en permanent lösning.

I de stadsomvandlingsprojekt som pågår i Farsta, såsom Stora Sköndal och Telestaden planeras nybyggnation med flera tusen bostäder och även nya förskolor, men tyvärr saknas en tydlig central inriktning och planering för att möta behovet av kultur- och fritidslokaler.

Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Planerade lokalförändringar för år 2021-2030 (första planeringsperioden) **Administrativa lokaler**

Samtliga fristående administrativa lokaler inom förskoleområdet som är inrymda i olika lokaler som förvaltningen förhyr, planeras att sägas upp under planperioden. Den administrativa verksamheten kommer att inrymmas i de nya förskolor som planeras uppföras i samband med nybyggnation i stadsdelsområdet.

Övriga lokaler

Mötesplats Fagersjö, som riktar sig mot medborgarna i Fagersjö, är inrymd i en lokal på Havsörnstorget i Fagersjö. Fastighetsägaren Familjebostäder har planer på att riva fastigheten och bygga nytt på samma plats under planperioden.

Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Förvaltningen kan i dagsläget inte bedöma planerade lokalförändringar under perioden.

Övrigt

Bedömd hyreskostnadsutveckling

	Befintlig hyreskostnad	Bedömd hyreskostnad (mnkr)									
mnkr	2020	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	år 2025	år 2026	år 2027	år 2028	år 2029	år 2030
Sammanlagda hyreskostnader för lokaler	76,9	76,9	80,4	84,9	89,5	95,4	98,4	101,4	104,4	107,4	110,4
<i>-varav hyreskostnad för pedagogiska lokaler</i>	43,2	43,2	47	51,6	56,1	62,0	65,0	68,0	71,0	74,0	77,0

Samverkan

Några av förskoleverksamheter i förvaltningen är inrymda i skollokaler i stadsdelsnämndsområdet, t ex i Magelungens skola, Tallkrogens skola och Kvickentorpsskolan. Då skolverksamheten har stora behov av ytorna så måste förskoleverksamheten flytta. Förvaltningen verkar aktivt för att ta fram alternativa lokaler och återlämna lokalerna till skolverksamhet.

Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Förvaltningen har gjort en sammanställning av ett sextiotal lokaler som är möjliga att säga upp inom tre år.

Övriga redovisningar

Ej aktuellt

Kerstin Sandström
 Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Blankettset: investeringsplan, kapitalkostnader, innovationssatsningar
2. Plan för klimatinvesteringsmedel 2021-2023
3. Boendepplan för äldre 2021 med utblick mot 2040 – östra söderort
4. Boendepplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2020-2030 – östra söderort

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Sandström, Stadsdelsdirektör	2020-04-02